

युद्ध नै समाधान होइन

रुस र युक्रेनका बीचको विवाद अहिले युद्धमा परिणत भएको छ । यसले विश्वयुद्धको रूप नलियोस् त्यो सर्वाधिक चिन्ताको विषय बनिएको छ । यही युद्धका कारण विश्वको नजर युरोप र अमेरिकामा छ । किनकि विगतका दुईवटा विश्वयुद्धले पारेको क्षति र मानव सभ्यताको विनासबाट मानिसले धैरै पीडाको अनुभव गरेको छ । अम्भ दोस्रो विश्वयुद्धमा प्रयोग भएका आणविक हितियारका कारण सर्वैनन्दा बढी प्रभावित जापानको हिरेसिमा र नागासाकीको विनास आजपर्यन्त इतिहास पढ्नेहरुका लागि त्रासदी कै रुपमा रहेको छ । सोभियत संघ (रुस) कुनै दिन विश्वकै ठूलो र दुई महादेशमा फैलिएको विश्वाल देश थियो । सन् १९४५ मा सोभियत संघको विघटनपछि स्वतन्त्र भएको युक्रेनको स्वतन्त्रता र सार्वभौमसत्ताको सम्मान गर्न रुस सहमत भएको थियो ।

कुनै दिन एउटै भूगोल, इतिहास र संरचनामा रहेको यी दुई देशका बीचको विवादका पछि नेटोको सदस्यतालाई लिइएको छ । नेटो संगठनमा अमेरिका लगायत तीस वटा देश छन् । यी मध्ये धैरै युरोपियन देश हुन् । युक्रेनले नेटोको सदस्यता लिने सम्भावनाकै कारण रुस युक्रेनप्रति रुप्त हुँदै आएको थियो । अमेरिकी वर्चश्वको नेटोप्रति रुस असल्नुप्त रहेकै समय युक्रेन र अमेरिका नजिक हुन थालेपछि रुस-युक्रेनका बीच शीतयुद्ध शुरू भयो । रुसलाई आफू अनुकूल बनाउन कै लागि अमेरिकाले नाकाबद्दी पनि लगायो, तर अपेक्षित परिणाम आएन । त्यसपछि रुसले फ्रान्स, जर्मनी लगायतका युरोपेली मुलुकहरुमा ज्यास र तेल आपूर्ति गर्न अर्बै डलर खर्च गरेर पाइपलाइन बनायो । तर, त्यसलाई अमेरिकाले अवरोध गरिदियो । युक्रेनलाई अमेरिकाबाट अलग-अलग पार्न रुसी इच्छा पनि वर्तमानको युद्धको अर्को कारण हो । भनिन्दै, रुसको जग युक्रेनी माटोमा राखिएको थियो । त्यसैले युक्रेन आफूबाट अलग भएको रुस हेर्न चाहेदैन ।

यो र यस्ता कारणले शुरू भएको रुस-युक्रेन विवाद युद्धमा परिणत भएको पनि दुई हप्ता पुनै लाय्यो । यसबीच पटक-पटक द्विपक्षीय वार्ता पनि भए, तर समाधान भेटिएको थैन । रुसको निरन्तरको हमलाले युक्रेनी जनता मात्र होइन, मानव सभ्यतामै संकट चुलिंदैदै । युक्रेनका राष्ट्रपति जेलेन्स्की आफ्ना युद्धरत सैनिकका साथमा रहेर मातृभूमिको रक्खार्थ लडिरहेका छन् । कामको सिलसिलामा पढ्न गएकार्सेंग स्थानीय नागरिक जीवन रक्षाका लागि कठोर संघर्ष गरिरहेका छन् । युक्रेनका मुख्य शहर तथा जनघनत्व बढी भएका थेव्रहरुमा दिनहुँ भइरहेको बम आक्रमणले पारेको भौतिक क्षतिको हिसाब छैन । यस्तैमा सबै साना-ठूला देशहरूले युद्ध रोकेर समान अस्तित्व, स्वतन्त्रता र सार्वभौम अधिकार रक्षाका लागि द्रवाव दिन जस्ती छ । अन्यथा यसले तेस्रो विश्वयुद्धको रूप लिन सक्छ, जो मानव सभ्यतामाथि नै कलंक हुन जान्छ ।

नारी दिवस ! खै आज कहाँबाट शुरू गरम् यी शब्दमा मात्र सिमित भएका नारी दिवसका भावहरूलाई । आज कहाँ गएर खोज्य म नि सर्विधानमा उल्लेखित महिला हक्कका बारेमा लेखिएका कागजका पानाहरूलाई ? आज कुनै न्यायका मन्दिरमा गएर मानुम महिला स्वतन्त्रता हक्कका बारेमा लेखिएका न्यायका किताबहरूलाई ? आज खोज्दै जीदा पनि कोही नपाएपछि उत्तर वर्षको एकपटक मार्फार्डे गरिएको नारी दिवसको उत्तरक्षमा आफूले खोज्दै प्रन गर्दै आखिर म को हुँ ?

जब म महिला स्वतन्त्रता हक्कका बारेमा लेखिएका किताबहरूमा आफूलाई स्वतन्त्रताको अनुभूति दिलाउँदै अंग्रेजमा मन्द मुस्कान न्याई शब्दमा लेखिएका भावहरूलाई पढिरहेको हुँचु, त्यही समय, एउटा निश्चित ठाउँ र अन्यविश्वासको सोचेते बाँधेको समाजमा रहेका मानिसहरूले मलाई आधुनिक सोचाइको तरिकाले आफ्नो भविष्यको बारेमा सोच्न नदिन प्रस्तरागत सोचाइले सोच्दै- आखिर छोरी शिक्षत भएर के गर्नु एकदिन अकार्को घर जार्नेपछि भनि भविष्यको लागि देरूदै गरिएका सपनाहरूलाई कोपिला लाग्न नपाउँदै अन्यविश्वासी सोचाइले एक पलमा समापन गरिएको पाउँचु । अनि सोच्चु जहाँ मेरो भविष्यको निर्माण म आफूले होइन समाजको सोचाइले गर्ने रहेछ भनि । महिला स्वतन्त्रता लेखिएका किताबहरूलाई बन्द गर्दै आफूले आफूले आपैलाई प्रश्न गर्दै आखिर म को हुँ ?

जब म महिला न्यायको लागि लेखिएका किताबहरू हातमा लोकी नयाँ-नयाँ कुराहलोको खोजिमा घरबाट बाहिर निस्क्कृत तब समाजका अन्यविश्वासी सोचाइ भएका मानिसहरूले अनेक प्रश्न गर्ने गर्नु । कस्तो केपडा लगाएकी ? कहाँ हिँडेकी ? कोसँग जार्दै छेस ? कुन

के नारी भएकोमा गर्त गर्ने दिन आउला र !

बिनू अधिकारी

एकातिर असमानता, हिंसा, विभेद, हत्या, उत्पीडन र पक्षपातका घटनाहरु आकाशिंदै गइरहेका छ भएको लागि त्रासदी कै रुपमा रहेको छ । यसले विश्वको लागि त्रासदी कै रुपमा रहेको छ । यसले विश्वको लागि त्रासदी कै रुपमा रहेको छ ।

नेतृत्वकर्ता, परिवर्तन निर्माता, हेरचाहकर्ता, शान्ति रक्षक, समाज सुधारक, समाजको अधिनन अंग, परिवारको धरोहर अनि विश्वको आधा आकाश ! यसले अनेको भूमिकामा सफल र सीक्रिय रुपमा ऊंचेका हामी महिला । इतिहास साक्षी छ: हामी नारीहरूले कस्तो पाइँला-पाइँला आप्नो साहस, क्षमता, योग्यता र कलाकौशलता प्रमाणित गर्दै : यो पितृसत्ताक्य प्रस्तुति गर्दै : यो सोचने जेकाइएको समाजमा समानता र अधिकारको लागि त्रासदी कै रुपमा रहेको छ ।

महिला हक, अधिकार, समानता, स्वतन्त्रता र हिंसा र परिवर्तन निर्माता यो सदियोदेखिको लडाँ हुने एउटा समाज, एक राष्ट्र या एक व्यक्तिकरूद्धको लडाँ होइन, यो लडाँ हो समस्त विश्व मानचित्रमा महिलाले भोग्नुपरेको अपमान, हिंसा, उत्पीडन, परिवर्तन, असमानता र पक्षपातको लागि प्रत्यक्ष या अप्रत्यक्ष रुपमा जिम्मेवार होक व्यक्ति, परिवार, समाज, जिम्मेवार, आयोग या सिडो राष्ट्रियद्वद्धको संग्रह हो ।

हाम्रो हक, अधिकार, र समानता को आवाज सदियोदेखिको चकिंदै आइहेको छ । तर्मानमा अभ बुलन्द बन्नेछ अनि तबसम्य यथावत रहेछ, जबसम्म हामी महिला पूर्णपात्र सुरक्षित, स्वतन्त्र, हिंसा र अतिरिक्त, आत्मसम्मान र समानतामूलक समाज पाउँदैन, जबसम्म हाम्रो आवाज प्रत्येक राष्ट्र, समाज, संस्था, कार्यालय या होक व्यक्तिको व्यवहारमा लागू हुन्दैन ।

हामी महिलाले महिला भएकै कारणले भोग्नारहनु परेको असमानता, उत्पीडन, विभेद, पक्षपात, परिवर्तन, दिवस र अपमानको उदाहरणीय पात्र तपाईँ, हामी सबै हो । प्रत्येक महिला या छोरोचेलीहरूको एउटा अलगै, दुखादायी, हृदय विदारक, मार्मारिक कथा छ । घर, परिवार, समाज, समुदाय, संघ-संस्था, समूह, कार्यस्थल, विवाह, उत्सव, चाड पर्व या कुनै एउटा यस्तो स्थान नहोला जहाँ महिलाले सुरक्षित, सम्मानित, समान र हिसामुक्त बातावरणको अनुभव गर्न पाएका छौं ।

कुनै एक महिला अपमानित हुनु, कुनै एक छोरी घरेलु हिंसाको शिकार

हुनु, कुनै एक चेलीको किनबेच गरिनु, बोक्सीको आरोपमा कुनै एक महिलालाई कुटपिट गरिनु, भाउपडी र कुवाहतु प्रथाले कुनै एक विशेषज्ञको मृत्यु हुनु, कुनै एक नाबालालिक छोरीको जबर्जस्ती विवाह गरिनु, प्रसूती पीडा या प्रजनन स्वास्थ्य अभावका कारण एक आम र बच्चाले अकालमै ज्यान गुमाउनु, कुनै एक विश्ववा महिला पहेलित हुनु !

कुनै एक महिला कर्मचारीहरूको विवेदपूर्ण व्यवहार गरिनु, कुनै एक नारीलाई अधिकार र नीति-निर्माणिको तहमा पुन नदिनु, कुनै एक महिलालाई नेतृत्व प्रदान गर्ने रोक लाग्नाउन यी सबै कुराले नारी शक्तिकाई असर पर्दछ । र, असर पर्ने पनि पर्दछ । महिला हामी एकै हो म, तपाईँ या अरु कोही । हिंसा र विभेद जो मार्थि अपमान के होला र ?

महिला हिंसाको मुदामा छलफल त हुन्छ । तर, निर्णय लिने हक र कारबाही गर्ने अधिकार महिलाको हातमा कर्त छ ? समानुपातक कोटामा छानिर भए पनि महिलाप्रति निर्माणिको तहमा कर्ताका कार्यकारीहरू र फैसलालाई नारीलालिताई अधिकारको आइडियो । तर, महिला आकाशी विज्ञापनका सुन्दर युवती राखिन्छ । कोल्डाइन्स्क या विभागको नारीलालिताई अधिकारको आइडियो । मोर्नाइल फोन, क्वार्यो, फ्रीज, टिप्पिया प्रायस अधिक विज्ञापनमा युवती नै छानिन्छ ।

यति त छैदै फेसन, न्याय, सौन्दर्य प्रश्नापत्रको सम्मानी र आमाबाबुको नारीलालिताई अधिकारको आइडियो ।

परिवर्तनका लागि त्रासदी कै रुपमा रहेको छ ।

महिला अधिकारीहरूको लागि त्रासदी कै रुपमा रहेको छ ।

महिला अधिकारीहरूको लागि त्रासदी कै रुपमा रहेको छ ।

महिला अधिकारीहरूको लागि त्रासदी कै रुपमा रहेको छ ।

महिला अधिकारीहरूको लागि त्रासदी कै रुपमा रहेको छ ।

महिला अधिकारीहरूको लागि त्रासदी कै रुपमा रहेको छ ।

महिला अधिकारीहरूको लागि त्रासदी कै रुपमा रहेको छ ।

